

tarfvas, så ock nödiga arbetsredskap eller andra lösören, dock ej öfver ett värde af etthundrafemtio kronor. Lös pant må ej undantagas från utmätning för den gäld, hvarför pantsättning skett.»

Om remsis till vederbörligt utskott anhålles.

Stockholm den 25 januari 1893.

Olof Olsson.

N:o 71.

Af herr **O. A. Brodin**, *om beviljande af ett extra anslag å 15,000 kronor till vissa resestipendier.*

Under 1887 års senare riksdag väckte undertecknad en motion (n:o 56), till hvilken jag anhåller att få hänvisa, »att Riksdagen måtte bevilja och ställa till Kongl. Maj:ts förfogande ett extra anslag af 15,000 kronor att utgå 1888 till 5 resestipendier för unge män, som egnat sig åt handel och hvilka i aflägsnare länder önska vidare utbilda sig i yrket».

I brist på utredning ansåg statsutskottet, till hvilken motionen remitterats, sig icke ega anledning att förorda anslag särskildt och uttryckligen till resestipendier, på sätt jag föreslagit.

Utskottet hemställde likväl, att Riksdagen måtte för 1888 anvisa ett extra anslag af 20,000 kronor att af Kongl. Maj:t användas för att åt alster af svensk industri och svenska näringar bereda afsättning i främmande länder.

Under 1888 års riksdag väckte undertecknad en motion (n:o 143), till hvilken jag äfven anhåller få hänvisa, i lika syfte.

Statsutskottet ansåg sig icke kunna tillstyrka denna min motion, emedan det tillstyrkt Kongl. Maj:ts förslag, »att ett anslag af 20,000 kronor anvisas att af Kongl. Maj:t användas för att åt alster af svensk industri och svenska näringar bereda afsättning i främmande länder».

Riksdagens beslut blef äfven i enlighet med statsutskottets hemställan.

Detta beslut fattades efter votering i båda kammarne. I Första Kammaren med 56 ja mot 34 nej och i Andra Kammaren med 99 ja mot 80 nej. En afsevärd minoritet röstade sålunda för min motion, hvilket föranledde mig att under 1889 års riksdag ånyo väcka en motion (n:o 82), till hvilken jag äfven anhåller få hänvisa och som åsyftade samma sak.

I denna motion försökte jag påvisa, att det vore ändamålsenligare att använda anslag till stipendier, såsom jag föreslagit, än att anslå betydliga belopp för att utsända tillfälliga reseagenter och hvartill största delen af de medel, Riksdagen beviljat, begagnats.

Statsutskottet hemställde, att Riksdagen skulle afslå denna min motion och anvisa ett anslag af 20,000 kronor att af Kongl. Maj:t användas för att åt alster af svensk industri och svenska näringar bereda afsättning i främmande länder.

Statsutskottet motiverar sin hemställan om afslag å min motion med bland annat följande: — — — — —

»Departementschefen har vidare anført, att styrelsen för Sveriges allmänna exportförening till Kongl. Maj:t inkommit med en framställning om vidtagande af vissa åtgärder i syfte att utbilda agenter för befrämjande af vår export på utlandet, och att styrelsen i sådant hänseende ifrågasatt, såsom en för utbildande af duglige handels- eller exportagenter i utlandet synnerligen förmånlig åtgärd, att stipendier måtte anslås åt unge män, som önskade att i utlandet förvärfva sig erforderliga kunskaper i handelsyrket, men att departementschefen, enär Kongl. Maj:t ansett nödigt, att närmare utredning åstadkommes angående handelsundervisningens tillstånd i vårt land samt om och i sådant fall hvilka åtgärder tilläfventyrs borde vidtagas för denna undervisnings höjande och förty anbefalt verkställande af en dylik utredning, hölle före, att med pröfningen af frågan om beviljande af medel för det af exportföreningens styrelse omförmälda ändamål borde anstå.»

Af Kongl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen i år inhemtas, att kongl. kommerskollegium erhöi uppdrag att verkställa den omnämnda utredningen. Departementschefen anför nemligen under sjetta hufvudtiteln sid 36:

»Sedan kommerskollegium, på grund af nådig remiss, i häröfver afgifvet utlåtande tillstyrkt *dels* att, på sätt jemväl styrelsen för exportföreningen föreslagit, en sakkunnig man skulle utsändas, för att vid Europas och Nordamerikas förnämsta handelsskolor taga kännedom om dessa läroverks organisation, lärokurser och om undervisningens praktiska handhafvande vid dem, med skyldighet för denne att derom till civildepartementet afgifva berättelse, *dels och* att anslag af statsmedel måtte beredas för inrättande, i enlighet med af kollegium närmare afgifna bestämmelser, af resestipendier åt unge män, som egnade sig åt köpmansyrket, föredrogs ärendet inför Eders Kongl. Maj:t den 12 januari 1889 af dåvarande chefen för civildepartementet, dervid Eders Kongl. Maj:t, som ansåg nödigt att, innan ärendet till slutlig pröfning företogs, närmare utredning åvägabringades angående handelsundervisningens tillstånd inom landet samt om och i sådant fall hvilka åtgärder tilläfventyrs borde vidtagas för denna undervisnings höjande, täcktes uppdraga åt kommerskollegium att verkställa en dylik utredning, och har kollegium i underdånigt utlåtande af den 21 april 1891 framlagt den äskade utredningen.»

På grund af utredningen för öfrigt, som vidare relateras i fortsättning med föregående citerade, hemställer departementschefen, att Kongl. Maj:t täcktes föreslå Riksdagen.

»att på extra stat för år 1894 anvisa ett anslag af 27,000 kronor, för att af Eders Kongl. Maj:t användas till understöd åt Göteborgs handelsinstitut och grosshandels societetens i Stockholm handelsskola, Frans Schartaus praktiska handelsinstitut.»

»att jemväl för år 1894 på extra stat anvisa ett anslag af 20,000 kronor att af Eders Kongl. Maj:t användas för att åt alster af svensk industri och svenska näringar bereda afsättning i främmande länder.»

Departementschefen anser vidare, att något särskildt anslag till resestipendier torde »åtminstone till en början icke behöfva af Riksdagen äskas.»

Då det är en känd sak att, förutom de elever, som genomgått ofvannämnda handelsskolor, många andra finnas, som erhållit sin utbildning i utländska handelsskolor eller såsom lärlingar hos utländska handelshus, men dessa hafva den största svårighet att sedermera erhålla platser, kan med skäl ifrågasättas, om det är klokt att uppmuntra flere att inkomma på samma bana.

Såsom jag i mina anförda motioner framhållit, synes den svenska industrien kunna, hvad tillverkningskostnad och kvalitet beträffar, i många fall täfla med utlandet. Köpmän och agenter, som kunna förmedla afsättningen till främmande länder, saknas deremot, och blir därför den inhemska konkurrensen i många brancher ruinerande. Det förefaller mig därför klokare och fördelaktigare, att anslag först borde beviljas till resestipendier, så att de, som redan inhemtat underbyggnad i handelskunskap, kunde vidare få utbilda sig i utlandet, än att öka deras antal, som, under nuvarande förhållanden hafva svårt att få lämpliga platser.

Svenska exportföreningen har visserligen utbetalt betydliga belopp till agenter, men torde resultatet hittills icke motsvarat de stora kostnaderna. Nämnda förening har jemväl på sista tiden med stipendier understödt unge män, men detta i ringare omfattning än önskligt varit.

Då såväl exportföreningen som kongl. kommerskollegium förordat nyttan af att resestipendier ansloges och min öfvertygelse är, att ökad afsättning derigenom fortast befordras, tager jag mig friheten vördsamt hemställa,

att Riksdagen måtte bevilja och ställa till Kongl. Maj:ts förfogande ett extra anslag af 15,000 kronor att utgå 1894 till restipendier för unge män, som egnat sig åt handel och hvilka i aflägsnare länder önska vidare utbilda sig i yrket.

Stockholm den 26 januari 1893.

O. A. Brodin.